

رابطه‌ی ادراک دانشجویان از مولفه‌های برنامه‌ریزی درسی با اشتیاق تحصیلی آن‌ها

علی اکبر عجم^{۱*}، ام‌البنین همتی پور^۲، حسین رحیمی^۳

دریافت: ۱۳۹۶/۰۹/۱۳ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۴/۰۵ چاپ: ۱۳۹۷/۰۶/۳۰

چکیده

زمینه و هدف: با توجه به اینکه ادراک دانشجویان نسبت به مولفه‌های برنامه‌ی درسی و اشتیاق تحصیلی از متغیرهای مهم و تاثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان در نظام آموزش عالی است، هدف این پژوهش بررسی رابطه‌ی ادراک دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی نسبت به مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی آنان بود.

روش بررسی: در این پژوهش توصیفی- همبستگی جامعه‌ی آماری شامل تمام دانشجویان مشغول به تحصیل دانشکده‌های پرستاری، مامایی و بهداشت دانشگاه علوم پزشکی گناباد در سال ۱۳۹۵ بود، حجم نمونه براساس نمونه‌گیری تصادفی نسبتی با استفاده از جدول *Krejcie & Morgan* ۲۳۰ نفر تعیین شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ادراک دانشجویان از مولفه‌های برنامه‌ی درسی و پرسشنامه اشتیاق تحصیلی استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار *SPSS* نسخه ۲۰ و آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه و آزمون *T* مستقل استفاده شد.

یافته‌ها: بین کلیه‌ی مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود داشت. می‌توان بر اساس مولفه‌های برنامه‌ی درسی اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کرد ($f^2=29/81$, $P=0/0001$)، همچنین بین اشتیاق تحصیلی دانشجویان رشته‌های مختلف علوم پزشکی تفاوت معناداری مشاهده نگردید. اشتیاق تحصیلی بین دختران و پسران تفاوت معناداری وجود داشت ($t=2/33$, $P=0/021$).

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه بین همه مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود داشت، استفاده از روش‌های جذاب آموزشی، آموزش شیوه‌های مختلف ارزشیابی و طراحی محتوای کارآمد و به‌روز پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: اشتیاق تحصیلی، ادراک، مولفه‌های برنامه‌ی درسی، دانشجویان

این مقاله بدین صورت ارجاع داده شود:

ajam A A, hemmati poor O, rahimi H. The relationship between Students' Perceptions of Curriculum Components and Their Academic Enthusiasm. *J Med Educ Dev*. 2018; 11 (30) :70-80

۱- گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۲- گروه مدیریت آموزش عالی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۳- گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

*نویسنده‌ی مسوول: گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. a.ajam@pnu.ac.ir

مقدمه

پیشرفت تحصیلی از مهم‌ترین سازه‌های تعلیم و تربیت در عصر حاضر است و عوامل موثر بر زیر ساخت‌های آن جهت ارتقای هر چه بیشتر پیشرفت تحصیلی مدنظر بوده است (۱). تحقیقات زیادی در زمینه‌ی افت تحصیلی در رشته‌ها و مقاطع تحصیلی گوناگون و به دنبال آن کاهش عملکرد تحصیلی دانشجویان انجام شده است (۲ و ۳). در این بین، عوامل مختلف اجتماعی و فردی از جمله عدم انگیزه و اشتیاق تحصیلی از دلایل افت تحصیلی به حساب می‌آید (۴ و ۵). اشتیاق تحصیلی، ریشه در ادبیات یادگیری دارد؛ اینکه دانش‌آموزان بتوانند علاوه بر تغییر مداوم در یادگیری، موفقیت در آن را بازبینی و گسترش دهند (۶). عملکرد تحصیلی حمایت شده، خودکارآمدی و عزت نفس به طور مستقیم بر اشتیاق تحصیلی تاثیر دارند (۷)؛ به طوری که یادگیرندگانی که از ناتوانی خاصی مانند نارسا خوانی رنج می‌برند از انگیزه‌ی درونی و اشتیاق تحصیلی پائین‌تری برخوردار هستند (۸) با مداخله‌های شناختی و رفتاری می‌توان اشتیاق تحصیلی و عملکرد تحصیلی را افزایش داد (۹).

اشتیاق تحصیلی از عوامل موثر در آموزش و یادگیری است (۱۰). اشتیاق تحصیلی تاثیرات مثبت و منفی بر رفتار یادگیرندگان دارد. به عنوان مثال، از تاثیرات مثبت اشتیاق تحصیلی بر رفتار یادگیرندگان می‌توان به یادگیرندگانی که در رشته‌های فنی مشغول به تحصیل بودند نام برد؛ که تمایل به یادگیری مادام‌العمر، علاقه به ادامه‌ی تحصیلات خود و حضور مداوم در دوره‌های آموزشی مختلف داشتند و برای کسب تخصص در رشته‌ی خود تلاش می‌کردند (۱۱). از تاثیرات منفی اشتیاق تحصیلی هم می‌توان از یادگیرندگانی که اشتیاق تحصیلی آن‌ها بیش از حد انتظار بود؛ نام برد که مشکلاتی مانند: سطح پایین‌تری از ارتباط با محیط آموزشی، اضطراب زیاد و مشکلات رفتاری-عاطفی داشتند (۱۲).

اشتیاق تحصیلی همواره باید مدنظر مربیان باشد و متخصصان برنامه‌ی درسی آموزش عالی باید در طراحی برنامه‌ها به مقوله‌هایی مانند فرصت‌های غنی یادگیری، آموزش مناسب، محتوای غنی و چالش برانگیز، سلامت ذهنی و فکری، بهبود عملکرد تحصیلی، شور و شوق برای یادگیری در دانش‌آموزان توجه کنند (۱۳). شناخت محدود دانشگاهیان به‌ویژه اساتید نسبت به تدریس و آموزش منجر به تاثیرات نامطلوب در یادگیری شاگردان می‌شود (۱۴). از این جهت پژوهش درباره مولفه‌های برنامه‌ی درسی یک ضرورت انکارناپذیر است. طراحی برنامه‌ی درسی طبق دیدگاه تایلر، به این امر منجر شد تا مربیان نتایج رفتاری آموزش را ارزیابی کنند، زیرا هدف از آموزش و پرورش برای کمک به رشد دانش‌آموزان در حوزه‌های مختلف است (۱۵). در منطق طراحی برنامه‌ی درسی Tyler، اهداف آموزشی - تجربیات یادگیری (محتوا) - سازماندهی و اثربخش‌تر کردن تجربیات تربیتی (روش‌های تدریس) و ارزیابی مورد توجه قرار گرفته است (۱۶ و ۱۷).

همان‌طور که بررسی نیازهای برنامه‌ی درسی نشان می‌دهد؛ "مولفه هدف"، "فعالیت‌های جذاب آموزشی متناسب با نیازها و منافع دانش‌آموزان"، "مولفه محتوا"، "مولفه ارزیابی و استراتژی‌های آموزشی"، بالاترین اولویت‌های همه نیازها را به خود اختصاص داده است (۱۸). مدل برنامه‌ی درسی تایلر به واسطه "ارزیابی" روند تغییر در برنامه‌ی درسی و برخورداری دانشجویان از رویکرد سیستمی برای فعالیت‌های علمی را، مورد توجه قرار داده است (۱۹). مواد آموزشی، منابع تکنولوژیکی به‌روز، که در هر بار ارزیابی برنامه‌ی درسی در اختیار طراحان آن قرار می‌گیرد از جمله امتیازات مولفه‌های درسی Tyler یاد شده است (۲۰). توسعه و تغییر برنامه‌ی درسی، شوق یادگیری و مهارت خودآموزی یادگیرندگان را تا حد زیادی افزایش می‌دهد (۲۱). تحقیقات در تایوان نشان داد

پیشرفت تحصیلی و نگرش دانشجویان در تحقیقات مختلف به آن اشاره شده است (۳۴ و ۳۵).

همان‌طور که بیان شد، عدم انگیزه و اشتیاق تحصیلی از عوامل موثر بر افت تحصیلی هستند. یادگیری، خود موجب انگیزه در دانشجویان می‌شود (۳۶) و به تبع آن افزایش اشتیاق تحصیلی را نیز در پی دارد. به عنوان مثال، در مولفه ارزیابی، دانشجویانی که به روش قدیم ارزشیابی می‌شوند، در نگرش به خلاقیت، عملکرد بهتری داشته‌اند (۳۷). هم چنین در مولفه-ی روش تدریس، نگرش دانشجویان با روش‌های جدید تدریس بهبود می‌یابد و دانشجویان پیشرفت تحصیلی بهتری نسبت به روش‌های قدیم تدریس داشته‌اند (۳۸). پژوهشی که به بررسی رابطه‌ی ادراک دانشجویان از مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی پردازد تاکنون انجام نشده است و از جهت اهمیتی که ادراک دانشجویان نسبت به مولفه‌های برنامه‌ی درسی از جمله، ادراک دانشجویان از اهداف، محتوای، روش‌های تدریس و شیوه‌های ارزشیابی در یادگیری و عملکرد تحصیلی آنان دارد پژوهش در این زمینه دارای اهمیت می‌باشد بنابراین، با توجه به موارد فوق، پژوهش‌گر درصدد پاسخگویی به این سوال است که آیا بین ادراک دانشجویان نسبت به مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی آنان رابطه وجود دارد؟

روش بررسی

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی همبستگی است. جامعه‌ی آماری شامل تمامی دانشجویان دانشکده‌ی پرستاری و مامایی و دانشکده‌ی بهداشت دانشگاه علوم پزشکی گناباد بود روش نمونه‌گیری شامل روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی بوده است که با استفاده از جدول Krejcie & Morgan، تعداد ۲۳۰ نفر از دانشجویان انتخاب شدند که تعداد آن‌ها به تفکیک رشته‌ی تحصیلی و جنسیت در جدول زیر ارائه شده است:

که نگرش مثبت به یادگیری مهارت‌ها و رضایت از برنامه‌ی درسی، عوامل مهمی در شناسایی خودپنداره حرفه‌ای یادگیرندگان است (۲۲). از جمله موضوعاتی که یادگیرندگان از برنامه‌ی درسی انتظار داشتند، توجه به خودآموزی و پرسنل حرفه‌ای بود تا در همین راستا اعتماد به نفس خود را افزایش دهند (۲۳). نگرش یادگیرندگان نسبت به یادگیری و محتوای برنامه‌ی درسی، به انگیزه آنان برای یادگیری کمک می‌کند (۲۴).

تحقیقات Zhao و همکاران که در دانشگاه‌های چین انجام شد نشان داد که بر اساس سیستم ارزیابی دوره‌های تحصیلات تکمیلی: دانش‌آموختگان به مولفه‌های برنامه‌ی درسی به ترتیب زیر اهمیت می‌دهند: ۱- اهداف برنامه‌ی درسی باید بر اساس اشتغال و نیاز دانشجویان باشد (فراگیر محور). ۲- محتوای برنامه‌ی درسی باید غنی و به‌روز و گسترده باشد ۳- روش‌های تدریس استاد باید مشارکتی انعطاف پذیر و متنوع باشد، ۴- ارزشیابی از یادگیرندگان باید به شیوه‌های گوناگون و منطقی انجام شود (بدین وسیله مشکلات یادگیری یادگیرندگان مشخص شود) ۵- برنامه‌ی درسی باید بتواند یادگیرندگان و توانایی‌های آن‌ها را بهبود بخشد (۲۵). تحقیقات Shower که به ارزیابی ادراک معلمان از محتوای برنامه‌ی درسی می‌پردازد نشان داد که بین محتوای درسی قصد شده و اجرا شده شکاف وجود دارد (۲۶). هم چنین تحقیقات دیگر نشان می‌دهد که اشتیاق اساتید به آموزش و تدریس، اشتیاق تحصیلی دانشجویان و رفتارهای آموزشی با کیفیت بالا را افزایش می‌دهد (۲۷-۳۰). نتایج تحقیق Cui و همکاران نشان داد که اشتیاق تحصیلی دانشجویان در بعد رفتاری نیز افزایش می‌یابد (۳۱). اهتمام به هر یک از مولفه‌های برنامه‌ی درسی، پیشرفت تحصیلی و عملکرد دانشجویان را به شکل معناداری تغییر می‌دهد. توجه به محتوی و مد نظر قراردادن نقشه مفهومی، یادگیری معنادار و پیشرفت تحصیلی را افزایش می‌دهد (۳۲ و ۳۳). تاثیر کارایی روش‌های مختلف تدریس بر

جدول ۱: تعداد افراد نمونه به تفکیک رشته‌ی تحصیلی و جنسیت

رشته	پرستاری	مامایی	بهداشت محیط	بهداشت حرفه‌ای	بهداشت عمومی	جمع
حجم نمونه	۹۹	۳۷	۳۴	۳۰	۳۰	۲۳۰
مرد	۳۰	۱۱	۱۰	۹	۹	۶۹
زن	۶۹	۲۶	۲۴	۲۱	۲۱	۱۶۱

اشتیاق رفتاری ۴، ۲۰ و ۱۲، در بعد اشتیاق عاطفی ۶، ۳۰ و ۱۸ و در بعد اشتیاق شناختی ۵، ۲۵ و ۱۵ بوده است. نمره پایین‌تر نشان دهنده اشتیاق تحصیلی کم و نمره‌ی بالاتر نشان دهنده اشتیاق تحصیلی زیاد می‌باشد. پایایی کل پرسش‌نامه در پژوهش در پژوهش Ajam و همکاران، با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۲ به دست آمد و پایایی ابعاد اشتیاق تحصیلی، اشتیاق رفتاری و اشتیاق شناختی به ترتیب، ۰/۷۳، ۰/۷۱ و ۰/۶۹ به دست آمد (۴۱). در این تحقیق ابتدا با مشورت افراد صاحب نظر در این حوزه و جمع‌آوری اطلاعات لازم و کسب اطمینان از صلاحیت ابزارهای اندازه‌گیری آغاز شد. پژوهشگران بدون تعصب و منافع خاصی نمونه آماری را در این دانشگاه انتخاب کردند و پرسشنامه‌ای که در این پژوهش در اختیار دانشجویان قرار گرفت در تعاملی دوستانه با رضایت کامل دانشجویان و به دور از اجبار و رعایت حریم شخصی آنان و با حفظ اطلاعات محرمانه هریک از دانشجویان، تکمیل گردید. پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی از رشته‌ها گوناگون و از هر دو جنسیت دختر و پسر، متاهل و مجرد توزیع شدند. پژوهش حاضر مصوب شورای پژوهشی دانشگاه پیام نور خراسان رضوی با کد (۱/۱۲/۱۵۳۴/د) می‌باشد. جهت تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از پرسش‌نامه‌ها، از نرم افزار آماری ۲۰ spss استفاده شد. بر اساس سوالات پژوهش در سطح آمار توصیفی از فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد. در سطح آمار استنباطی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه برای سنجش سوال‌های پژوهش استفاده گردید.

ابزار گردآوری اطلاعات: در این پژوهش از دو پرسش‌نامه جهت گردآوری داده‌ها استفاده شد: الف) پرسشنامه ادراک دانشجویان از مولفه‌های برنامه‌ی درسی، این پرسشنامه که توسط Tatarsi در سال ۲۰۱۵ ساخته شده است (۳۹). دارای ۴۰ سوال که براساس مقیاس ۵ درجه‌ی لیکرت (از کاملاً موافق نمره ۵ تا کاملاً مخالف نمره ۱) می‌باشد. در سوالات ۱،۳،۴،۵،۷،۸،۱۰،۱۸،۲۰،۳۳،۳۴،۳۶،۳۷،۳۸،۳۹،۴۰ نمره‌گذاری به صورت معکوس انجام می‌شود. در این پرسشنامه سوالات ۱ تا ۵ مربوط به خرده مقیاس هدف، سوالات ۶ تا ۱۳ مربوط به خرده مقیاس روش، سوالات ۱۴ تا ۲۷ مربوط به خرده مقیاس محتوا و سوالات ۲۸ تا ۴۰ مربوط به خرده مقیاس ارزشیابی می‌باشد. در پژوهش حاضر پس از جمع‌آوری اطلاعات برای محاسبه‌ی پایایی پرسشنامه دیدگاه دانشجویان نسبت به مولفه‌های برنامه‌ی درسی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که این ضریب برابر با ۰/۸۵۶ می‌باشد. ب) پرسشنامه اشتیاق تحصیلی Fredericks و همکاران (۴۰): پرسشنامه اشتیاق تحصیلی دارای ۱۵ گویه است که این گویه‌ها؛ سه خرده مقیاس رفتاری، عاطفی و شناختی را در دانشجویان اندازه‌گیری می‌کند. سوالات ۱-۲-۳-۴ مربوط به خرده مقیاس اشتیاق رفتاری و سوالات ۵-۶-۷-۸-۹-۱۰ مربوط به اشتیاق عاطفی و سوالات ۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵ نیز مربوط به خرده مقیاس اشتیاق شناختی می‌باشد. پاسخ هر کدام از گویه‌ها دارای نمرات یک تا پنج می‌باشد که از (هرگز تا همیشه) را شامل می‌شود، حداقل و حداکثر نمره و نقطه‌ی برش در کل پرسش‌نامه اشتیاق تحصیلی به ترتیب ۱۵، ۷۵ و ۴۵، در بعد

یافته‌ها

همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جداول زیر آمده است.

برای بررسی رابطه‌ی دیدگاه دانشجویان به مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی دانشجویان از ضریب

جدول ۲: همبستگی بین دیدگاه دانشجویان به مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی دانشجویان

نام متغیر	هدف	محتوا	روش تدریس	ارزشیابی	نمره کلی مولفه‌های برنامه‌ی درسی	اشتیاق تحصیلی
محتوا	۰/۵۷**	۱				
روش تدریس	۰/۳۱**	۰/۳۶**	۱			
ارزشیابی	۰/۵۰**	۰/۴۲*	۰/۴۴**	۱		
نمره‌ی کلی مولفه‌های برنامه‌ی درسی	۰/۶۷**	۰/۶۹**	۰/۷۹**	۰/۸۱**	۱	
اشتیاق تحصیلی	۰/۵۵**	۰/۴۹**	۰/۵۵**	۰/۴۱**	۰/۵۳**	۱

مستقل از هم هستند، همچنین Vif در همه موارد حداکثر ۳/۴۵ و بسیار کمتر از ۱۰ بود، بنابراین مشکل هم خطی و هم جهتی تغییرات وجود ندارد و پیش فرض‌های نرمال بودن، هم خطی و مستقل بودن خطاها از همدیگر برای رگرسیون چندگانه برقرار می‌باشد. در روش رگرسیون چندگانه، متغیرهایی که بر طبق جدول فوق با اشتیاق تحصیلی دانشجویان رابطه معنادار داشتند، وارد معادله شدند و میزان تاثیر هر کدام از آنها تعیین شد که نتایج آن در جدول زیر آمده است.

همان‌گونه که در جدول ۲ آمده است بین مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گناباد رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد و برای پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانشجویان از طریق متغیر دیدگاه دانشجویان به مولفه‌های برنامه‌ی درسی از رگرسیون چندگانه استفاده شد. جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف استفاده شد، نتایج نشان داد که توزیع نرمال می‌باشد ($Z=0/89, p>0/05$)، دوربان واتسن برابر با $1/63$ و کمتر از 4 بود؛ بنابراین خطاها

جدول ۳: آماره‌های توصیفی مدل رگرسیون برای پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانشجویان از طریق متغیر دیدگاه دانشجویان به مولفه‌های برنامه‌ی درسی

متغیرهای پیش بین	SE	β	t	P-Value
هدف	۰/۱۵	۰/۲۷	۳/۸۹	۰/۰۰۰۱
محتوا	۰/۱۲	۰/۴۱	۵/۱۰	۰/۰۰۰۱
روش تدریس	۰/۱۵	۰/۲۸	۳/۹۲	۰/۰۰۰۱
ارزشیابی	۰/۱۰	۰/۴۳	۵/۱۷	۰/۰۰۰۱
نمره‌ی کلی مولفه‌های برنامه‌ی درسی	۰/۰۷۵	۱/۴۱	۱۰/۷۲	۰/۰۰۰۰

$F_{(254,5)}=29.81, P\text{ value}<.0.0001, R^2= 0.346$

دیدگاه دانشجویان به مولفه‌های برنامه‌ی درسی تبیین می‌شود. برای بررسی تفاوت اشتیاق تحصیلی دانشجویان دختر و پسر، از آزمون معنادار بودن t مستقل استفاده شد.

همان‌طوری که در جدول (۳) مشاهده می‌شود میزان F مشاهده شده معنادار است و نتایج نشان می‌دهد که ۳۴/۶ درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی دانشجویان توسط

جدول ۴: نتایج آزمون T برای معنادار بودن تفاوت اشتیاق تحصیلی دانشجویان دختر و پسر

جنسیت	تعداد افراد	میانگین	انحراف معیار	درجات آزادی	سطح معنی t
دختر	۱۷۲	۴۵/۴۰	۶/۷۶	۲۲۸	۰/۰۲۱
پسر	۵۸	۴۳/۰۰	۶/۹۲		۲/۳۲

برای بررسی تفاوت اشتیاق تحصیلی دانشجویان با توجه به رشته‌ی تحصیلی از آزمون تحلیل واریانس یک راهه (ANOVA) استفاده شد.

بر اساس نتایج مندرج در جدول، در سطح آلفا ۰/۰۲۱، t محاسبه شده $t = ۲/۳۲$ می‌باشد. بنابراین بین دختران و پسران از حیث اشتیاق تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۵: نتایج آزمون تجزیه تحلیل واریانس یک راهه برای بررسی تفاوت اشتیاق تحصیلی دانشجویان با توجه به رشته‌ی تحصیلی

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه‌ی آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۴۳۷/۳۵۸	۴	۱۰۹/۳۴	۲/۳۷	۰/۰۵۳
درون گروهی	۱۰۳۸۱/۴۴۲	۲۲۵	۴۶/۱۴		
جمع	۱۰۸۱۸/۸۰۰	۲۲۹			

دارد که با یافته‌های Rowe (۴۲)، Maranali (۴۳)، Abiri و همکاران (۳۴) همسو است. آنان در پژوهش خود نشان دادند که تعیین هدف‌ها، نه تنها برای تهیه‌ی محتوا بلکه برای مشارکت فعال دانشجویان ضروری است. هم چنین نیازهای روان‌شناختی هر پایه تحصیلی بستر مناسبی برای فعالیت دانشجویان فراهم می‌آورد. روش‌های مختلف تدریس بر نگرش دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنان اثرات متفاوتی دارد. در تبیین این یافته می‌توان اظهار داشت که ارتباط نظام آموزشی با دانشجویان از طریق برنامه‌ی درسی کارآمد و به واسطه استاد به دانشجویان انتقال می‌یابد و به دنبال آن کم و

همان‌طوری که در جدول فوق مشاهده می‌شود، بین اشتیاق تحصیلی دانشجویان با توجه به رشته‌ی تحصیلی آنان تفاوت معناداری مشاهده نشد.

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه نگرش نسبت به مولفه‌های برنامه‌ی درسی با اشتیاق تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گناباد بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین کلیه مولفه‌های برنامه‌ی درسی (هدف-محتوا-روش - ارزشیابی) با اشتیاق تحصیلی رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود

دانشکده علوم پزشکی تفاوت معناداری وجود نداشت، که برای تبیین این یافته می‌توان اظهار داشت که سرفصل‌های مشخصی برای هر یک از رشته‌های علوم پزشکی از طرف وزارت بهداشت وجود دارد. اساتید مربوط به هر درس سعی می‌کنند محتوایی را هماهنگ با سرفصل‌های وزارت بهداشت انتخاب کنند. علاوه بر این امر، نیز بین رشته‌های مختلف پزشکی یکسری دروس مشترکی وجود دارد که کلیه‌ی دانشجویان پزشکی بنا به ضرورت عمومی باید آن دروس را بگذرانند، در نتیجه باعث شده تا یکنواختی بین کلیه‌ی رشته‌های علوم پزشکی حاکم شود.

نتیجه گیری

یافته‌های این تحقیق حاکی از آن بود که بین کلیه‌ی مولفه‌های برنامه‌ی درسی (هدف-محتوا- روش - ارزشیابی) با اشتیاق تحصیلی رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود دارد. این یافته مویید آن است که هرگونه اقدامی در جهت افزایش اشتیاق و پیشرفت تحصیلی باید بستر مناسب آموزشی را در کلیه‌ی مولفه‌های برنامه‌ی درسی فراهم کرد. بنابراین بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود هدف‌های آموزشی که از منابع مختلف فرد، جامعه و متخصصان در جهت کشف استعداد دانشجویان گردآوری می‌شود، با محتوا گزینی و روش‌های تدریس که در محیط دانشگاه مستقیماً زیر نظر اساتید دانشگاه انجام شود، تا در نهایت بتوان با ارزشیابی درست و دقیق پیشرفت یادگیرندگان و مفید بودن برنامه و محتوا را ارزیابی کرد. همچنین پیشنهاد می‌شود تا استفاده از روش‌های جذاب آموزشی، آموزش شیوه‌های مختلف ارزشیابی و طراحی محتوای کارآمد در سرلوحه اقدامات دست‌اندرکاران نظام آموزشی دانشگاه قرار گیرد. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که جامعه آماری، شامل دانشجویان دانشکده‌ی پرستاری و مامایی و دانشکده‌ی بهداشت بوده، از این رو

کیف اشتیاق تحصیلی دانشجویان را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد. لذا توجه به تغییر و به روزرسانی بیشتر برنامه‌های درسی که با نیازها، نظریه‌های یادگیری و شرایط اقتصادی و فرهنگی دانش‌آموزان متناسب باشد؛ تاثیر مستقیم بر یادگیری و شوق به یادگیری آن‌ها دارد. توجه به هر یک از مولفه‌های برنامه‌ی درسی باید در دستور کار برنامه‌ریزان آموزشی باشد.

یافته‌ها نشان داد که بین میزان اشتیاق تحصیلی دانشجویان با توجه به جنسیت تفاوت معناداری مشاهده شد و میزان اشتیاق تحصیلی دختران بیشتر از پسران دانشجوی بود. دختران اشتیاق به تحصیل بیشتری نسبت به پسران دارند، که با یافته‌های Rahimi و همکاران (۳) و Ebrahimzadeh و همکاران (۲) ، Vahedi و همکاران (۴۴) همسو است. آن‌ها در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که پسران ناموفق بیشتر از دختران ناموفق هستند. همچنین دختران از انگیزه تحصیلی بالاتری نسبت به پسران برخوردار بودند. در تبیین آن می‌توان اظهار داشت که مشارکت به یادگیری، شور و شوق به تحصیل را افزایش می‌دهد. پسران به دلیل اهمیت بیشتری که به مساله اشتغال و تشکیل خانواده نشان می‌دهند تلاش کمتری برای یادگیری محتوا از خود نشان می‌دهند، به علاوه تحقیقات نشان می‌دهد که پسران در محیط یادگیری که احساس رقابت کنند؛ تلاش بیشتری از خود نشان می‌دهند (۴۴). چنانچه احساس رقابت در محیط یادگیری‌شان نداشته باشد، امکان دارد تا یادگیری را سبک و ساده بپندارند. از جهت دیگر در تبیین یافته فوق می‌توان اظهار داشت به دلیل اینکه امکانات تحصیل و مشوق‌های لازم برای ادامه تحصیل دانشجویان دختر فراهم شده، باعث می‌شود که میزان اشتیاق تحصیلی دانشجویان دختر بیشتر از پسران باشد.

یافته‌های دیگر پژوهش نشان داد که بین اشتیاق تحصیلی با توجه به رشته‌ی تحصیلی تفاوت معناداری وجود ندارد، که با یافته‌های Rahimi (۳) همسو می‌باشد یافته‌های آنان نیز نشان داد میزان افت تحصیلی در بین کلیه‌ی رشته‌های

که با حمایت مالی دانشگاه پیام نور با کد ۱۵۳۴ انجام شده است. پژوهش‌گران از کلیه‌ی دانشجویان دانشکده‌ی پرستاری و مامایی و بهداشت دانشگاه علوم پزشکی گناباد که در انجام پژوهش حاضر همکاری کردند تشکر و قدردانی می‌کنند.

تعمیم نتایج این پژوهش به جوامع آماری دیگر باید با دقت انجام شود.

تقدیر و تشکر

پژوهش حاضر حاصل طرح پژوهشی با همین عنوان است

References

- 1- Lazowski RA, Barron KE, Kosovich JJ, Hulleman CS. Are we ready to recommend a college readiness index? A reply to Gaertner and McClarty (2015). *Educational Measurement: Issues and Practice*. 2016; 35(3):26-9. DOI: 10.1111/emip.12118.
- 2- Ebrahimzadeh F, Ghorbani M, Nasserian J, Mardani M. The incidence of academic failure and its related factors in Lorestan University of Medical Sciences .*Yafteh*. 2016. 17(4):14-24. [Persian]
- 3- Rahimi S, Heshmati H, Moghaddam Z. Investigating the Factors and Factors Affecting the Educational Fall of Students Residing in Dormitory of Paramedicine and Health Schools of Golestan University of Medical Sciences in 2011-2012 academic year. *Journal of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences*. 2014; 2(1):16-28. [Persian]
- 4- Habibzadeh S, Alizadeh H, Pourfarzi F, Ghasemi A, Amini maleki T. Educational Decline and its Effective Factors in Students. *JHC*. 2011;13(3):29-33.[Persian]
- 5- Basharpour S, Ghorbani F, Atadokht A, Soleimani E. The comparison of academic

- achievement and factors related to it in orphans students and students living with parents. *Journal of School Psychology*. 2016;4(4):21-36. [Persian]
- 6- Scheffel TL. Individual Paths to Literacy Engagement: Three Narratives Revisited. *Brock Education: A Journal of Educational Research and Practice*. 2016; 25(2):53-70.
- 7- Eslami M, Dortaj F, Sadipour E, Delavar A. The causal modeling of academic engagement based on personal and social resources among undergraduate students at Amir Kabir University in Tehran. *Culture Counseling*. 2016; 7(28). [Persian].
- 8- Zulali B, Ghorbani F. Comparison of academic motivation and school engagement in students with and without dyslexia. *Journal of Learning Disabilities*. 2014;3(4):44-58. [Persian]
- 9- Abedi A, Memarian A, Shoushtari M, Golshani Moghese F. A Study of the Effectiveness of Martin's CognitiveBehavioral Multidimensional Interventions on Academic Achievement and Engagement of High School Female Students in Isfahan City. *Educational Psychology*. 2014;10(32).[Persian]
- 10- Schwartz HL, Holloway EL. "I Become a Part of the Learning Process": Mentoring Episodes and

- Individualized Attention in Graduate Education. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*. 2014; 22(1):38-55.
- 11- Ona A. Professional Aspirations in Students with Technical Talent. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015; 2; 191:1881-1885. Doi: [10.1016/j.sbspro.2015.04.239](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.239)
- 12- Boxer P, Goldstein SE, DeLorenzo T, Savoy S, Mercado I. Educational aspiration–expectation discrepancies: Relation to socioeconomic and academic risk-related factors. *Journal of Adolescence*. 2011; 34(4):609-617. DOI: [10.1016/j.adolescence.2010.10.002](https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2010.10.002).
- 13- Story M, Nanney MS, Schwartz MB. Schools and obesity prevention: creating school environments and policies to promote healthy eating and physical activity. *The Milbank Quarterly*. 2009; 87(1):71-100. Doi: [10.1111/j.1468-0009.2009.00548.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-0009.2009.00548.x).
- 14- Freudenberg B, Samarkovski L. Enthusiasm and the Effective Modern Academic. *Australian Universities' Review*. 2014; 56(1):22-31.
- 15- Jacobsen R, Rothstein R. What NAEP Once Was, and What NAEP Could Once Again Be. Washington: Economic Policy Institute. 2014.
- 16- Khosravi R, Kafizadeh M. an analysis of tyler rationale in curriculum development: Identification of justifiable and neglected aspects. *Journal of Educational Sciences*. 2012; 5(18):67-88.[Persian].
- 17- Asadollahi F, MehrMohammadi M. The Tyler Rationale and plagiarism: A comparative Analysis of Rational book and it's revision. *Educational Research*. 2016; 3(32):39-60[Persian]. DOI: [10.18869/acadpub.erj.3.32.39](https://doi.org/10.18869/acadpub.erj.3.32.39)
- 18- Piri R, adib Y. [Optimal pattern for pre-school courses curriculum]. *Educational Sciences*. 2009;2(5):53-82. [Persian].
- 19- Blum A, Azencot M. Adaptation of the Tyler-Schwab curriculum model to the training of agricultural advisers. *Agricultural Administration and Extension*. 1987; 25(1):37-47. Doi: [10.1016/0269-7475\(87\)90056-0](https://doi.org/10.1016/0269-7475(87)90056-0)
- 20- MacCarthy J. It Takes Leadership to Build a Village: A Portrait of a Public School Community That Is Closing the Achievement Gap [dissertation]. Depaul University; 2012. http://via.library.depaul.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1050&context=soe_etd
- 21- Hursen C. The impact of curriculum developed in line with authentic learning on the teacher candidates' success, attitude and self-directed learning skills. *Asia Pacific Education Review*. 2016;17(1):73-86.
- 22- Wu YL, Hu JJ. Skill Learning Attitudes, Satisfaction of Curriculum, and Vocational Self-concept among Junior High School Students of Technical Education Programs. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015;174:2862-2866.
- 23- Ha EH. Undergraduate nursing students' subjective attitudes to curriculum for Simulation-based objective structured clinical examination. *Nurse Education Today*. 2016; 36:11-7.
- 24- Khamis V, Dukmak S, Elhoweris H. Factors affecting the motivation to learn among United Arab Emirates middle and high school students.

- Educational Studies*. 2008; 34(3):191-200.
- 25- Zhao D, Ma X, Qiao S. What aspects should be evaluated when evaluating graduate curriculum: Analysis based on student interview. *Studies in Educational Evaluation*. 2017; 54:50-57.
- 26- Shower SF. Classroom-level curriculum development: EFL teachers as curriculum-developers, curriculum-makers and curriculum-transmitters. *Teaching and Teacher Education*. 2010; 26(2):173-84.
- 27- Kunter M, Tsai YM, Klusmann U, Brunner M, Krauss S, Baumert J. Students' and mathematics teachers' perceptions of teacher enthusiasm and instruction. *Learning and Instruction*. 2008; 18(5):468-82.
- 28- Kim T, Schallert DL. Mediating effects of teacher enthusiasm and peer enthusiasm on students' interest in the college classroom. *Contemporary Educational Psychology*. 2014; 39(2):134-44.
- 29- Zhang Q. Assessing the effects of instructor enthusiasm on classroom engagement, learning goal orientation, and academic self-efficacy. *Communication Teacher*. 2014; 28(1):44-56.
- 30- Keller MM, Goetz T, Becker ES, Morger V, Hensley L. Feeling and showing: A new conceptualization of dispositional teacher enthusiasm and its relation to students' interest. *Learning and Instruction*. 2014; 33:29-38.
- 31- Cui G, Yao M, Zhang X. Can nursing students' perceived teacher enthusiasm dampen their class-related boredom during theoretical lessons? A cross-sectional study among Chinese nursing students. *Nurse Education Today*. 2017;53:29-33.
- 32- kalhor M, mehran G .The impact of concept mapping strategy on academic achievement and meaningful learning of English reading comprehension in students. *JNE*. 2017; 6 (1) :33-40. [Persian]
- 33- Zebarjadian Z, Nili Ahmadabadi M. A Comparison of Concept Mapping and Integration Method Impacts on Third-Graders of Karaj Elementary Schools (Descriptive Evaluation Operator). *Educational Psychology*.2013; 8(26):83-104. [Persian]
- 34- Abiri M, Sadeghi A, Khosrow Javid M, Afeghi N. A comparison of cooperative, discovery, and lecture method on students' learning development and outlook toward physics. *Research in Curriculum Planning*. 2014;2(15):55-67. [Persian]
- 35- arziramandi H, assareh A, jarareh J. The effect of innovative teaching method on creativity and academic achievement in social teaching lessen (considering the boy students of second grade of junior high school in Buin Zahra Town). *Research in Curriculum Planning*. 2014;2(15):68-79.[Persian]
- 36- Naeemi Hossainy F, Zare H, Hormozi M, Shaghghi F, Kaveh MH. The Effects of Blended Situated Learning on Students' School Motivation, Academic Achievement and Test Anxiety. *JCR*. 2012; 1(2):177-200. [Persian] DOI: [10.22099/jcr.2012.254](https://doi.org/10.22099/jcr.2012.254)

- 37- Mousavi M, Maghami H. Comparing the effectiveness of both new and old methods of academic evaluation in attitude of primary school pupils. *Innovation and Creativity in Human Science*. 2012;2(2):125-146.[Persian]
- 38- Abdi A, Norouzi D, Maleki H, Ebrahimi Ghavam S. Comparison of the effectiveness of teaching strategies based on multiple intelligences and the conventional method on academic achievement and attitudes toward learning the science of elementary school students. *Journal of Educational Innovations*. 2011;9(37):101-120.[Persian].
- 39- Tatari Y, mahram B, kareshki H. The role of graduate students' perceptions of curriculum components in predicting their research motivation. *Journal of curriculum studies (JCS)*.2015;5(10):97-113[Persian].
- 40- Fredericks JA, Blumenfeld PC, Paris AH. School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*. 2004; 74(1):59–109.
- 41- Ajam A, Badnava S, Abdellahi M, Momeni-mahmouei H. The Relation Between Emotional Creativity and Academic Enthusiasm in Public Health students in Gonabad university of medical sciences. *Research in Medical Education*. 2017;8(4):11-18 [Persian]. DOI: [10.18869/acadpub.rme.8.4.11](https://doi.org/10.18869/acadpub.rme.8.4.11)
- 42- Rowe DA, Mazzotti VL, Ingram A, Lee S. Effects of Goal-Setting Instruction on Academic Engagement for Students At Risk. *Career Development and Transition for Exceptional Individuals*. 2017;40(1):25-35. Doi: [10.1177/2165143416678175](https://doi.org/10.1177/2165143416678175)
- 43- Maralani FM, Lavasani MG, Hejazi E. Structural Modeling on the Relationship between Basic Psychological Needs, Academic Engagement, and Test Anxiety. *Journal of Education and Learning*. 2016;5(4):44-52. doi:10.5539/jel.v5n4p44 .
- 44- Vahedi S, Esmaeel poor K, Zamanzadeh V, Ataee zade A. The nursing students' motivational profile and its relationship to their academic achievement:A person-oriented approach. *Nursing management*. 2012;1(1):36-46. [Persian]